

Yol Ayrımındaki Gençlik

Prof. Dr. Necati CEMALOĞLU

5. Baskı

Prof. Dr. Necati CEMALOĞLU
ORCID No: 0000-0001-7753-2222

YOL AYRIMINDAKİ GENÇLİK

ISBN 978-625-7052-16-0
DOI 10.14527/9786257052160

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2021, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

1. Baskı: Şubat, 2020, Ankara
5. Baskı: Aralık, 2021, Ankara

Yayın-Proje: Nisanur Uzunlu
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ
Saray Mah. 126. Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA
Tel: (0312) 394 55 91

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Oğullarım Taha Gökhan ve Talha Eren'e sevgilerimle...

ÖN SÖZ

Öğrenci olduğum yıllarda bazı derslere çok çalışmama rağmen istediğim başarıyı yakalayamadığımı fark ettim. Çevremdeki insanların yaklaşık yüzde otuzu ilkokul mezunu idi, diğerleri de okuma-yazma dahi bilmiyordu. Nasıl derse çalışırsam başarılı olabilirim? sorusuna bir türlü doyurucu bir cevap bulamadım. Kastamonu İmam Hatip Lisesi'nin ortaokul kısmında öğretmen olan Ömer Şentürk ile bu konuyu konuştum. Bana Ordinaryüs Prof. Dr. Ali Fuat Başgil'in "Gençlerle Başbaşa" adlı kitabını alıp okumamı önerdi. Kitabı hemen alıp okudum, bilgi sahibi oldum, fakat cevabını aradığım onlarca soruya bir türlü cevap bulamadım.

Hayatta başarılı olan insanların yaşam hikâyelerini okuyup, ipucu yakalamaya ve başarılı olmak için onlar gibi davranışlar sergilemeye karar verdim. Herkesin başarı hikâyesi birbirinden çok farklıydı. Bazıları çok zengin ve eğitilmiş ailelerde yetişmiş bazıları ise tamamen dezavantajlı sosyoekonomik ve sosyokültürel bir çevreden zirveye ulaşmıştı. Hepsinin ortak noktasını bulmaya çalışırken, ortak payda duyguları; etkili yönetmek, sabırlı olmak, savaştı olmak ve sebat göstermek olduğunu fark ettim. Bu kişilerin diğer önemli özellikleri ise sürekli okuyan ve araştıran kişiler olmalarıydı.

Bu kişileri taklit etmeye çalışmama rağmen istediğim başarı bir türlü ortaya çıkmadı. Umudumu yitirmeye başladığım bu dönemde İmam Hatip Lisesinden ayrılıp Endüstri Meslek Lisesi, motor bölümüne gittim. "En azından bir mesleğim olur, hayatımı kurtarırım." dedim. Burada öğrenci olduğum dönemde üniversitenin adını ilk defa duydum. Üniversite sınavında matematik, fizik, kimya, geometri ve biyoloji gibi derslerin soru ağırlıklarının fazla olduğunu, sözel alan derslerinin de aynı şekilde çok önemli olduğunu öğrendim. Bu dersler Endüstri Meslek Lisesinde o yıllarda verilmiyordu sadece alt seviyede matematik dersi vardı ve ben henüz sahaya çıkmadan yenildiğimi düşünmeye başladım. Bir gün okulun ilân panosunda "Üniversite Sınav Soruları Örnek Kitapçığı'nın" satıldığını gördüm. Kitapçığı almak isteyen öğrenciler, müdür yardımcısından 5 TL karşılığında alabilir yazısı vardı. Harçlıklarımı biriktirip müdür yardımcısının yanına gidip bu kitapçıktan al-

dım. Boş zamanlarımda bu kitabı en az 50 defa okuyarak soru türlerini öğrendim. Hâlâ daha üst düzeyde başarılı olmamı sağlayacak öğrenme tekniklerini bir türlü öğrenememiştim.

Lise üçüncü sınıfa geldiğimde üniversite sınavına başvurduğum. Bu aşamada deli gibi sınava hazırlandım ama istediğim yerleri kazanamadım. Kastamonu Meslek Yüksekokulu İnşaat bölümüne kayıt yaptırıldım. İki hafta öğrencilikten sonra Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Yüksekokulu'na geçiş yaptım. Bu okulda da en büyük sorunum müzik dersiydi. Nota bilmiyordum ve İstiklal Marşı'nın flütle, notalara göre çalınması gerekiyordu. Aksi takdirde sınıfı geçmek ve mezun olmak imkânsızdı. Önce nota okumayı sonra da flüt çalmayı öğrendim. Okulu bitirip Trabzon'a öğretmen olarak atandım. Bu süre içerisinde matematik, Türkçe, edebiyat, sosyoloji, biyoloji ve geometri kitapları alıp lisede öğrenemediğim bilgileri öğrendim. Tekrar üniversite sınavına girip Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi ana bilim dalını kazandım. Daha sonra Ankara'ya öğretmen olarak tayin oldum. Bu süreçte sabahları okulda öğretmen, öğleden sonra da fakültede öğrenci idim. Okulu bitirince Ankara ve Gazi Üniversitelerinde eş zamanlı yüksek lisans yaptım. Bu dönemde maarif müfettişi olarak Şanlıurfa'ya tayinim çıktı. Master tezimi de Şanlıurfadan gidiş-geliş yaparak hazırladım.

Master eğitimim bitmek üzere iken Gazi Üniversitesi'ne araştırma görevlisi oldum. Bu dönemde Gazi Üniversitesi'nde doktoramı bitirdim. 2004 yılında yardımcı doçent, 2009 yılında doçent ve 2014 yılında profesör oldum. Bu dönemde 2004 yılında Amerika'da Michigan State University ve 2016 yılında da University of Florida'da "Visiting Scholar" olarak bulundum.

Bu süreçte verimli ders çalışmanın en önemli şartının motivasyon olduğunu, derslere hazırlıklı gitmenin, derste not tutmanın, ders dışında öğrenilenleri tekrar etmenin ve öğrenilenleri hayata transfer etmenin, öğrenmeyi üst düzeye çıkardığını fark ettim. İnsan beyni kullanıldıkça gelişmekte, öğrendikçe daha çok öğrenmeye hazır hâle gelmektedir.

Başarmak için önce istemek, sonra bu isteğe ulaşmak için var gücüyle çalışmak, doğru çalışmak, doğru kaynaklardan çalışmak gerekir.

İnsan beyni öncelikle besinlerle beslenir sonra da bilgi ile beslenerek yaratılışına uygun bir şekilde davranmaya başlar. Beyne bilgi vermeden öğrenmek, bilgi girdisi olmadan problem çözmek mümkün değildir.

Kitap okumak bireyin anlama, algılama, tahayyül etme ve transfer etme kapasitesini geliştirir. Okumadan öğrenmek çok zordur. Sürekli okumak, beyni maksimum düzeye çıkarır. İnsan beyni 30 yıllık televizyon yayını kaydedebilecek kapasiteye sahiptir. O hâlde beyninizin ne kadarını kullanıyorsunuz? İyi düşünün. Verimli bir toprağınız var ve siz bu toprağı ekip biçmiyorsunuz. Bu tarla size ürün vermez. Bu tarlayı çapalayın, taşlarını toplayın, gübre atın, tohum ekin ve sulayın. Güzel şeyler olacak, sabırla bekleyin.

Sevgili gençler;

Amacım deneyimlerimi sizlere aktarıp bir çıkar yol bulmanızı sağlayarak, benim gibi binlerce kişinin yaptığı hataları yapmadan başarıya ulaşmanızı, mutlu, huzurlu bir ömür sürdürmenizi sağlamanızdır. Hayatta dürüst, güvenilir ve çalışkan olun. Bu ilkeler sizlere en önemli tavsiyemdir.

Bu eserin yayıma hazırlanmasında her zaman bana destek olan oğullarım Taha Gökhan ve Talha Eren'e hayatıma renk kattıkları, sürekli öğrenmeye katkıda buldukları için teşekkür ederim. Ayrıca bu kitabı dil ve anlatım yönünden inceleyip dönüt veren öğrencim Ebru Gülençe de teşekkürlerim içtendir. Bu kitapla ilgili görüş ve önerilerinizi necati-cemaloglu@hotmail.com adresine bildirirseniz mutlu olurum.

Sevgiyle kalın...

Prof. Dr. Necati Cemaloğlu
ORCID No: 0000-0001-7753-2222

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iv
Hedef Belirlemek.....	1
Ayağa Kalkmak.....	7
Planlama Yapmak.....	13
Öğrenmeyi Öğrenmek.....	19
Akışı Yakalamak.....	25
Sınav Kaygısı ile Başa Çıkın.....	31
Başarmak İçin Motivasyon.....	37
Başarıda IQ mu EQ mu?.....	43
Karakterli Olun.....	49
Etkili İletişim Kurun.....	55
Sorunlarınızı Doğru Çözün.....	65
Kendinizi Keşfedin.....	71
Kariyer Planı Yapın.....	77
Kültürlü Olun.....	83

Bağımlı Olmayın Bağlı Olun.....	89
Vatanınızı Sevin	95
Doğru Bilgiye Ulaşın.....	101
21. Yüzyıla Hazır Mısınız?.....	107
Yaratıcı Olun	115
Girişimci Olun	121
Tembeller Daha Çok Yorulur.....	127
Beyninizi Yemeyin.....	133
Çevre Dostu Olun	141
Teknoloji Okuryazarı Olun	147
Başarısız Olmanın İpuçları.....	153
Gençlere Mektup	167
Dizin.....	173

HEDEF BELİRLEMEK

Hangi anneden, hangi babadan, nerede, ne zaman ve nasıl doğacağımıza karar vermek insanoglunun elinde olan bir durum değildir. Gözlerinizin yeşil ya da siyah olması, saç renginiz, boyunuzun uzunluğu ya da kısalığı, yüz biçiminize siz karar veremezsiniz. Bütün bunlar genetik kodlarla belirlenir. Akıllı olmak, sportif olmak, müzik yeteneğine sahip olmak da genel olarak genetik yollarla belirlenmektedir. Bunları seçme hakkınız yoktur. Bunlar paket hâlinde doğduğunuz gün itibariyle sizlere verilmektedir.

Genetik yolla getirdiğiniz bu özelliklerin bir kısmını çok beğenip bir kısmını beğenmiyor olabilirsiniz. Yüzünüzü beğenip burnunuzdan, kaşlarınızı beğenip gözünüzden nefret ediyor olabilirsiniz. Saçlarınızın aşırı kıvrıkcık olması, boyunuzun kısa olması sizde sıkıntı yaratıyor olabilir. Bütün bunlarla yapacağınız kavga, hayatta size patinaj yaptırır. Olduğunuz yerde sürekli dönen teker gibi döndükçe var olan zemini aşındırır, zemin aşınırken de lastikler gibi ısınıp aşınmaya başlarsınız. Bir metre yol gidemeyeceğiniz gibi, zamanı, olanakları ve gelecekle ilgili fırsatları da kaçırma riskiniz ortaya çıkar.

Hayatta vereceğiniz en iyi karar, kendinizi olduğunuz gibi kabul etmek ve kendinizle, ailenizle ve çevrenizle barışık olmaktır. Doğuştan getirdiğiniz şeyleri kolay kolay değiştiremeyeceğinize göre, değiştirebilecek olduğunuz şeylere odaklaşmanız daha doğru bir davranıştır. Doğuştan getirdikleriniz donanım, sizin yapacaklarınız ise yazılımdır.

Ailenizin size Burhan ya da Ayşe adını koyduğunu varsayalım. Burhan'ın önüne Dr. Burhan, Prof. Dr. Burhan, Albay Burhan gibi

statüler geldiğinde; Ayşe'nin önüne de Öğretmen Ayşe, Hakim Ayşe gibi statüler geldiğinde adlarıyla anlamlı işler yapar hâle gelirler. Aynı şekilde sizin de adınızı değerli hâle getirmek sizin elinizdedir. Öte yandan adınızın önüne Hırsız Ayşe, Katil Burhan, Yalancı Burhan gibi olumsuz ifadeleri de getirmek sizin elinizdedir. Adınızı ilk koyan aileniz olabilir ama onu onurlu hâle getirecek olan sizsinizdir.

Değiştiremeyeceği, yok edemeyeceği durumlara odaklaşmak reaktif bir davranıştır ve ilgi alanına odaklanan kişilerde sıklıkla görülür. Değiştirebileceği, kontrol edebileceği alanlara odaklaşmak ise proaktif insan davranışdır. Dar gelirli, dezavantajlı bir ailede doğmuş olabilirsiniz. Fakirliğin propagandasını yapıp, demagoji ile günlerinizi geçirmek bir yöntem ve tercihtir. Fakirliği bir motivasyon aracı gibi kullanıp okullarda akademik başarıyı artırıp iyi bir meslek sahibi olmaya çalışmak da bir tercihtir. Aslında sorunlu olan durum, fakir olmak değil, fakirliği kabullenip reaktif tutum ve davranışlar sergilemektir. Tanıdığım bir kişi alkol alıyordu. Neden bu kadar alkol aldığını sorduğumda: “Babam da alkol alırdı. Alıştım, bırakamıyorum”, cevabını verdi. Ahmet adında bir öğretmen arkadaşım hiç alkol almazdı. Bir gün neden alkol almadığının gerekçesini bana şöyle anlattı: “Babam çok alkol alırdı. Mahalleye sarhoş hâlde gelirdi. Çocuklar ve komşular babama bakıp güler, alay ederdi. Ben de babamdan çok utanırdım. O yüzden alkolden nefret ederim”, dedi. Sorun aynı ancak her iki bireyin soruna çözüm yolu bulma yaklaşımı birbirinden çok farklı.

Sorun yaşamak çok doğal bir durumdur. Önemli olan hayatta yaşadığınız sorunlara çözüm bulma yaklaşımlarınızdır. Evde anahatarı unuttuğunuzda balyozla kapıyı kırıp içeri girmek de çözümdür, çilingir çağırarak da başka bir çözümdür. Siz kapıyı mı kırardınız yoksa çilingir mi çağırırdınız? Yaşam kalitenizi hayatta karşılaştığınız problem çözme yaklaşımlarının belirleyeceğini unutmayınız.

Yıllar önce, çocukluğumun geçtiği şehirde duvarın üzerine çıkıp şehrin ışıklarını, arkadaşlarımızla birlikte izler, hayal kurardık.